

«L'astúcia del servent»

Guillem Frontera / Ara Balears

De qui es proclama astut, tant com de qui es confessa cínic, teniu per ben segur que ni l'astúcia ni el cinisme són trets de la seva personalitat. L'astúcia i el cinisme no es declaren a la duana. I si són de primera qualitat, no deixen ni rastre en les seves actuacions.

Just començava a llegir L'Automòbil Club d'Egipte, d'Alaa Al Aswani (Edicions de 1984), que em vaig trobar amb un personatge d'aquests que només són veritat en mans d'un bon escriptor: es tracta del Kavú, ajudant de cambra del rei Fuad II i mestre de criats dels notables europeus. De la seva saviesa en les arts de la submissió, n'emana un tractat que contempla fins al mínim gest -i la vida privada- dels servents: conducta, higiene personal, bona aparença... Un bon criat, a més, ha de saber oficiar la reverència, és a dir, la inclinació servil davant del superior per retirar-se de la seva presència anques enrere, sense topar amb persones o objectes. Es tracta d'un cerimonial d'extrema importància si hom vol progressar en el món del servei.

El Kavú ensenya als seus alumnes que, per fer la reverència, són menester la vista d'un falcó, l'agilitat d'una gasela i l'astúcia d'una guineu. No d'altra manera hom pot recular amb gràcia i sense incidents enutjosos. I, tanmateix, de l'experiència hem après que aquestes mateixes qualitats et poden fer un revolucionari eficaç i alliberar-te del jou del teu dominador. Amb un ús adequat i precís de les tres qualitats, pots canalitzar les energies i adreçar-les a l'objectiu que et proposis.

Però l'astúcia requereix discreció màxima, control ferm del coratge i maneig intel·ligent de la teva força -i de la notícia que en tengui l'enemic. A posta em va estranyar que Artur Mas, sobretot en el decurs de l'entrevista amb la patètica -aquella nit- Ana Pastor, bravejàs d'astúcia. Semblava una treteta d'allò més pueril. L'altre dia, un amic em va corregir: l'astut Artur Mas bravejava d'astúcia per mantenir alt l'ànim dels partidaris de la consulta, per oferir-los una porció d'esperança.

No puc dir que em convencés. Crec més en les possibilitats de contravenir els requeriments d'una bona reverència segons el Kavú: actuar amb la vista del falcó, l'agilitat de la gasela i l'astúcia de la guineu, no per ser un servent, sinó per deixar de ser-ho.